

ЛІКУВАННЯ ТРАВМАТИЧНОГО ЗАПАЛЕННЯ РОДОВИХ ШЛЯХІВ У КОРІВ

Роман Л. Г. – к. вет. н., доцент
Скотаренко В. М., Михайлова А. Р. – магістри
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса

Вступ. В сучасних умовах запалення родових шляхів на тлі травм дуже часто реєструється. Їх рахують наслідком довготривалих родів, сухості родових шляхів, некваліфікованої рододопомоги, фетотазової диспропорції, виродковості плоду, вузькості родового каналу, бурхливих перейм та потуг.

Механічними травмами можуть бути: ділянки ішемічного некрозу тканин, поверхневі та глибокі рвані рани, крововиливи. Встановлено, що навіть незначні ушкодження слизової оболонки родових шляхів можуть стати вогнищем запалення. За спонтанного перебігу може виникнути звуження родового каналу. У випадку занурення ґрунтових анаеробів фузобактерій та клостридій можуть виникнути ускладнення, такі як паравагінальна флегмона.

До теперішнього часу на ветеринарному постачанні немає препаратів вузького цільового призначення для місцевої етіотропної терапії при запаленні родових шляхів. В зв'язку з цим використовують засоби загальної дії. Так, застосовують зрошення родових шляхів розчинами антисептиків (фурациліну, етакридину лактату) або наносять мазі (іхтіолову, йодоформну).

Відомо, при зрошенні водними розчинами антисептичних засобів механічно руйнується природній біологічний захист – муцин. Крім того, через промивну рідину відбувається розсіювання у зовнішньому середовищі патогенних бактерій.

За внутрішньовагінальної інсталяції густих мазей утворюється жирова плівка, яка створює благоприємні умови для розмноження анаеробів. Вазелінова та ланолінова основи перешкоджають звільненню активних компонентів.

Із сучасних засобів місцевої дії застосовують кубатол, тераміцин та ін., але в гінекологічній практиці ними можна обробляти лише зовнішні статеві органи.

Для інтравагінального застосування лікарський засіб повинен володіти різноманітною терапевтичною дією, бути простим у використанні і екологічно нешкідливим.

Метою роботи було показати методику і результати клінічних досліджень убердерміну за травматичного запалення родових шляхів.

Матеріали та методи досліджень. Основною діючою речовиною убердерміну є йодвісмутсульфамід М покоління. Він володіє протизапальними, антисептичними, антиалергійними властивостями. Не викликає подразнення слизових оболонок. Лікарська основа, яка не містить жиру, забезпечує абсорбцію мікробних токсинів.

Препарат по композиції належить до гелів, має специфічний запах часнику і помаранчево-червоний колір.

На молочній фермі ЕБ «Дачна» Біляївського району Одеської області, де утримується корови айрширської породи, вивчали причини і наслідки травм родових шляхів. Щоденно проводили огляд та клініко-акушерське дослідження новотільних корів та телиць.

На наступному етапі встановлювали ефективність препарату за травматичного запалення родових шляхів.

За принципом пар-аналогів відібрали 20 корів, які поділили на 2 групи дослідну та контрольну.

Коровам дослідної групи вводили убердермін у дозі 30-40 мл за допомогою шприця Жане з полістироловою піпеткою (для ректо-цервікального осіменіння) на глибину 15-35 см. Якщо мали місце рвані рани, то уражене місце попередньо обробляли 3%-м розчином перекису водню для забезпечення аерації. Лікування убердерміном проводили до повного усунення запального процесу.

Тваринам контрольної групи застосовували лінімент синтоміцину, яким змащували ватно-марлевий тампон, перев'язаний капроновою ниткою. До патологіч-

ного вогнища тампон вводили корцангом через піхвове дзеркало і залишали на 7–8 год.

Критеріями оцінки були тривалість терапевтичного курсу, витрати на лікування, економічна доцільність.

Результати дослідження. В 2020 р. на молочній фермі ЕБ «Дачна» отелились 198 корів. У 38 корів (19,1%) діагностували травми, головним чином розташовані в ділянці піхвової частини шийки матки на межі присінка і піхви, в нижньому куту вульви.

При аналізі роботи родильного відділення ми встановили, що безпосередньою причиною виникнення травматизму родових шляхів є фетотазова диспропорція при крупноплідді, як наслідок білкового перекарму під час сухостійного періоду. Надавалась некваліфікована рододопомога без врахування перейм та потуг і без усунення сухості родових шляхів.

Ознаки посттравматичного запалення присінка піхви, піхви, піхвової частини шийки матки проявлялись на 3–5 добу після родів. Корови дуже непокоїлись, переступали кінцівками, вульва була набрякла, слизова оболонка присінка піхви гіперемійована. Зі статевої щілини витікав рідкий, мутний ексудат, іноді з домішками слизу. Вагінальне дослідження проводили на тлі низької епідуральної анестезії з-за значної болючості під час введення гінекологічного дзеркала. Під час вагінального дослідження визначали вид, важкість перебігу хвороби і локалізацію патологічного вогнища.

Призначення убердерміну сприяло зниженню запальної реакції, формуванню струпу, який відторгався на 7-8 добу.

Таким чином, убердермін в порівнянні з синтоміциновим лініментом скоротив тривалість терапевтичного курсу на 2,6 доби, відсоток одужання зріс в 1,6 разів, ускладнення були відсутні. При цьому прямі витрати склали 25,5 грн. на тварину, у разі застосування синтоміцинового лініменту вони були в 1,85 разів більше. А якщо враховувати кінцеві результати (одужання), то різниця збільшується вдвічі.

За специфічного запалення геніталій асоціативного характеру первинні вогнища ураження з'являлися на 3-4 добу після отелення. Для них було характерно набряк слизової оболонки присінка піхви, дифузна гіперемія, некротичні фокуси сірого кольору, які швидко поширювалися в довжину і в ширину, уражуючи всі шари піхвової трубки. Одночасно з'являлися ознаки інтоксикації організму. Було зрозуміло, що місцева етіотропна терапія на цьому етапі перебігу хвороби не зможе забезпечити позитивний наслідок.

Застосування убердерміну 4–5 разів сприяло усуненню патологічного процесу і відновленню стану слизових оболонок. На 2-й дослідній групі тварин застосували 20%-у мазь АСД-2 на тривіті.

За результатами 10 -місячного виробничого випробування убердерміну за травматичного (неспецифічного) запалення зовнішніх статевих органів, а також піхви і шийки матки корів одужало 59 корів з 65 (90,7 %), економічний ефект склав 47 тис. грн.

Висновки. На молочній фермі ЕБ «Дачна» Одеської області травматичне запалення родових шляхів ми реєстрували у 19,1% новотільних корів та телиць.

Для місцевої інтравагінальної терапії ми використали убердермін. В якості активних компонентів він містить йодвісмутсульфамід М і димексид, а формоутворюючою основою є гідрофільний полімер.

За результатами виробничої апробації за травматичного запалення родових шляхів він відповідає своєму призначенню.